

Hva er standard?

Christen Rose-Anderssen

Dette kapitel var en del av boken, **Siberian Husky**, publisert av Norsk Siberian Husky Klubb i 1974.

Standarden for SH ble skrevet første gang i 1930 da rasen ble anerkjent av American Kennel Club. 1930 standarden skisserer kun grovt hvordan en SH skal være. Standarden er så blitt revidert i 1938, 1941, 1962 og 1971. Flere detaljer er trukket inn i standarden for hver revidering.

Standarden er ment å skulle gi retningslinjer for utstillingsdommere ved bedømming av SH. Den bedømming dommeren så har foretatt, skal hjelpe den enkelte SH-oppdretter og eier på rett vei ved valg av hunder for avl. Dommeren har altså i sin bedømmelse forsøkt å fortelle eieren av hunden om den er bra eller dårlig, og hvilke feil den eventuelt har.

Hundens oppdretter blir ved bedømmelsen fortalt om hunden er et mer eller mindre heldig resultat avlsmessig. Oppdretteren er da overlatt selv å vurdere om samme parringskombinasjon bør gjentas eller ikke.

En hundedommer har altså en uhyre viktig oppgave når det gjelder å bestemme en rases fremtidige kvalitet.

Leser man gjennom standarden, så vil man fort oppdage at den igrunn gir ganske stort slingsmonn innenfor sin ramme. Det er derfor overmåte viktig at utstillingsdommeren for rasen kjenner godt til hva rasen skal brukes til og hva dette krever av egenskaper hos hunden.

Standarden for SH er laget for en trekkhund som skal kunne trekke moderat last, hurtig, over lengre distanser. Hunden skal følgelig vurderes ut fra dette, og egenskaper som ikke bidrar til dette burde altså være av mindre betydning. Dette forklarer blandt annet at alle farger og fargekombinasjoner er tillatt. Likeledes at hunden kan ha blå eller brune øyne eller et av hvert. Det er egentlig ansolutt unødvendig å la pelsfarge eller øyefarge være utslagivende i en konkurranse mellom hunder i en utstillingdring. Der finnes nemlig alltid mange og viktigere bestandeler og proposjoner som vil skille en hund fra en annen.

Allikevel har enkelte oppdrettere lagt vekt på øyefarge, pelsfarge, og andre bestemte detaljer. Dette har ført til stor forringelse for rasen som trekkhund i USA. Utvalget av gode SH i USA avtar fra år til år.

Hodet, ørestilling og maske blir vanligvis bestemmende når folk skal uttale seg om en SH er rasetypisk eller ikke. Mindre vanlig, men utvilsomt riktigere, er først å se om hunden er en typisk polarhund, middels av størrelse (innenfor standardens mål/vekt ramme) og bygget for relativt stor hastighet over lange distanser. Det er nemlig dette som karakteriserer de første importerte fra Sibir til Alaska.

Det vil si at hunden må ha en viss kroppsbygning og de enkelte kroppsdelene må harmonere i overensstemmelse med hundens oppgaver.

Så kan man se på detalj nr. 1, pelsen. Det er en polarhunds pels, men den er mykere enn de fleste andre polarhunders. Dette forteller at hunden kommer fra typiske kalde innlansstrøk.

Om man ser på bilder av de første importere, vil man oppdage at hundene var svært uensartet hva detaljer angår. Det de alle imidlertid hadde felles kunne først bli oppdaget i fart foran sleden. Alle disse hunder hadde en usedvanlig god evne til å kunne tåle det psykiske og fysiske presset er dag etter dag å løpe med maksimal hastighet foran sleden. Det er her den gode SH også i dag er andre raser overlegen som trekkhund. Man har senere når man reviderte standarden også trukket inn detaljer som ørestørrelse, deres form og plassering, fordi de ideelhunder man laget standarden ut fra tilfeldigvis stort sett hadde disse kjennetegn.

De store hundekjøperne kunne ikke opprettholde livet bare på de premiene de fikk, de solgte også hunder. SH ble fort populær både som kjørehund og kjæledegge. Hunder som ikke dugde til kjøring kunne selges som kjæledegger.

Av de gode er det alltid få, og følgelig fikk man etterhvert en mengde SH som egnet seg mindre som sledehund.

Da det etter hvert ble arrangert utstillinger for SH, var det stort sett de mennsker som ikke kjørte med hundene sine som viste disse på utstillinger. Hundekjøperne hadde som regel ikke tid, og var heller ikke interessert i å taue rundt i en utstillingsring. Amerikanske og Canadiske utstillingsdommere fikk derfor, og får fremdeles sjelden se en god trekkhund – og får de en gang i blant se en, så synes de den skiller seg såpass ut fra de andre hundene at de regner den som utypisk.

Man får håpe at det ikke går med SH i Norge som i USA og man kan spørre seg om det ikke kan foretas visse typeforandringer for SH i Norge. Ja, hvilken type vil vi egentlig ha? Kan det tillates flere typer?

Det er jo nærliggende å ta utgangspunkt i Norsk Siberian Husky Klubb's formålsparagraf som blant annet sier at rasens trekkhundegenskaper, ekstriør og gemytt skal ivaretas i avl, import og utstillingsvirksomhet, og at det skal arbeides for et enhetlig syn på rasen. Det enhetlige syn kan da tenkes å begrense seg til følgende: En igjennom sunn polarhund, absolutt vennlig av gemytt, innenfor standardens krav til størrelse og vekt, - av natur og bygning i stand til å trekke en moderat last, hurtig over lengre distanser.

Dette innebærer egentlig ikke noen "typeforandring", men kan oppfattes som en spesifisering av den eksisterende standardens hovedlinjer angående "type". Oppdretteren eller hundekjøperen kunne da utvikle den hundetype som passer hans/hennes formål best.

En dommer som kjenner rasen godt, vil se at den foreslåtte, forenklete standard forutsetter en viss type kroppsbygning og hode, som sammen med hals skal danne et balansert hele.

-
1. Bakre pote
 2. Mellomfot
 3. Haseledd
 4. Underlår
 5. Kneledd
 6. Overlår
 7. Kryss
 8. Lend
 9. Rygg
 10. Manke
 11. Nakke
 12. Skalle
 13. Snute
 14. Brystfront
 15. Skulder
 16. Overarm
 17. Albue
 18. Underarm
 19. Mellomhånd
 20. Fremre pote
 21. Brystlinje
 22. Buklinje
 23. Hale

Fig. 1

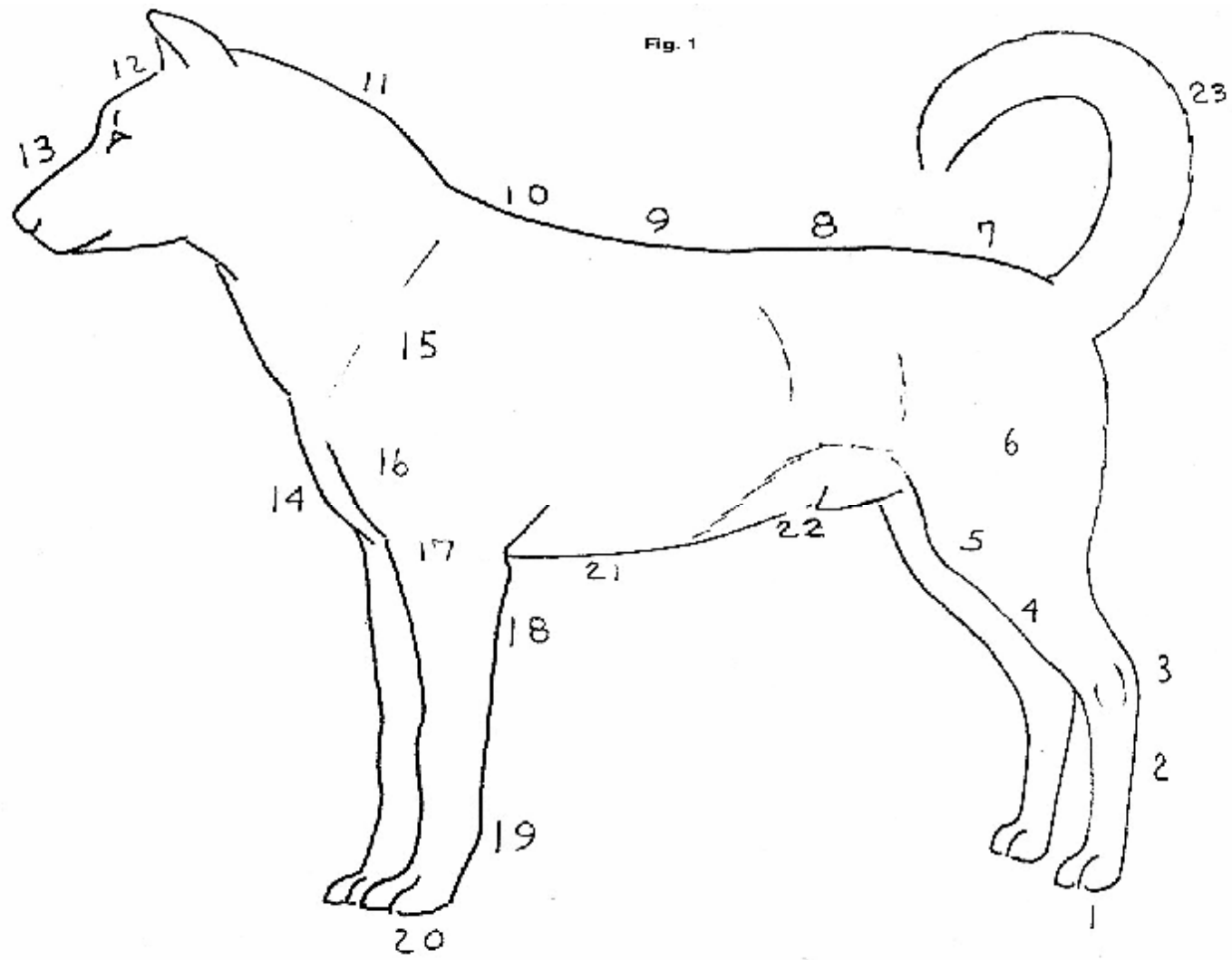

Fig. 2 a

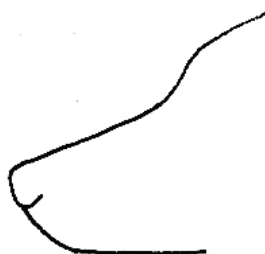
Fig. 2 b

Fig. 2 c

Fig. 2 d

Normal snute

Snipete snute

Butt og grov snute med for dyp stopp

Fig. 3 a
Steil front

Fig. 3 b
Godt vinklet front

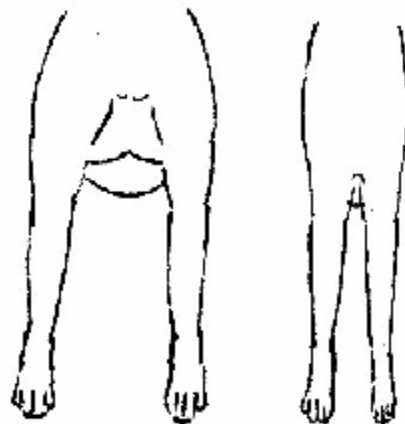
Normal front

Fig. 4 a
Steil bakpart

Fig. 4 b
Godt vinklet bakpart

For bred front

For smal front

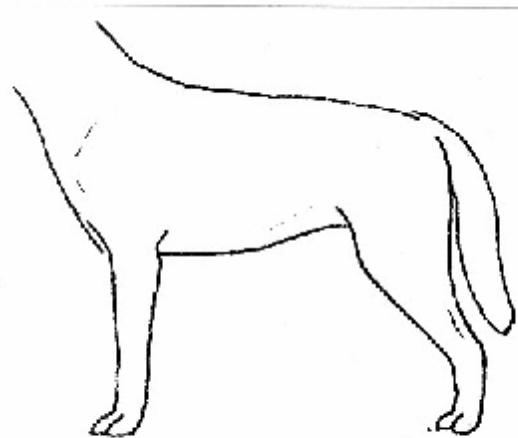

Fig. 5a

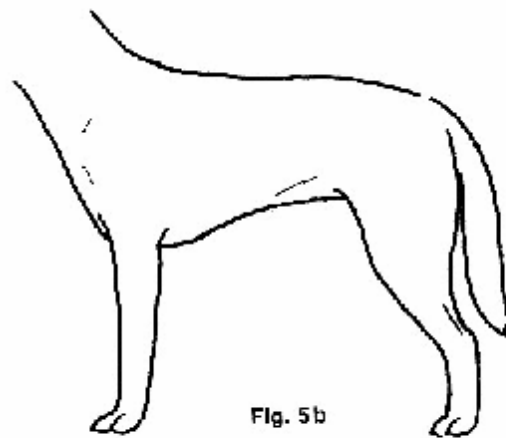
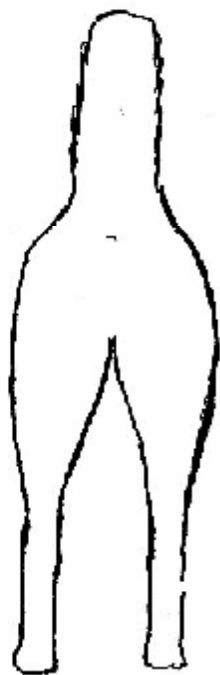

Fig. 5b

Normal bakbenstilling

Kuhassel

For trang bakbenstilling

For bred bakbenstilling

Fig. 6a
Riktig haleføring

Fig. 6b
Riktig haleføring
under hvile og arbeid

**Føll haleføring (halen
flat langs hundens rygg)**

**Feil haleføring (halen
ned langs en side av
kroppen)**

Fig. 7 a
Harepote

Fig. 7 b
Kattepote

Flat, bløt pote med sprikende tær.

Hare eller kattepote sett forfra.

Fig. 2a, 2b, 2c og 2d er ment å skulle illustrere hva mye/lite pels kan forandre en hunds utseende. Begge hoder (a, c og b, d) ble først tegnet likt og så ble pels påført 2b og 2d.

Pelsbedraget gir også utslag på resten av hunden. En tett, struttende pels vil gi inntrykk av en kraftig hund. Selv benstammen vil virke mye kraftigere på en hund med struttende pels enn på en hund med flat underulfattig pels. For å forvise seg om en SH's egentlige bygning, bør man kjenne på lemmene, og for hodets vedkommende legge en hånd over skallen og dra ører og pels flatt tilbake på hunden.

Snuteformen skulle tale for seg. Se forøvrig standarden.

Det er krav til "stayer" – egenskaper hos SH. Med andre ord er vi ute etter en rektangulær hund, middels av tyngde og benbygning med en godt vinklet front istand til over lengre tidsrom å ta i mot kraftige fraspark fra en godt vinklet bakpart (se fig. 3b og fig. 4b). En hund med steile skuldre vil gjerne ha korte bevegelser i trav. Heller ikke skal SH kontinuerlig bevege seg i 'svevetrav' typisk for den moderne utstillings Tyske Schäferhund. SH er nå en typisk "stayer" og skal som sådan kunne bevege seg i et utholdenhestrav. (Her blir det syndet fælt av mange dommere. De noterer seg ikke hvilken travform hunden beveger seg i, men er mer opptatt av at bevegelsene er parallelle. Kuhasethet, franskstillethet og løse skuldre er generelle feil på hund. Korte bevegelser og svevetrav er typefeil på Siberian Husky).

For å unngå mest mulig lateral forskyvning av tyngdepunktet under bevegelse bør fronten være smal; dog ikke så smal at hesiktsmessig bevegelse av forbena blir hindret. Fronten skal ikke være smal på grunn av fremskutte skuldre. Fig 3a viser steil front med fremskutte skuldre. Innknepet i albuene må hunden for all del ikke være. Man ser imidlertid ofte at gode løpshunder er en tanke løse i skuldrene.

Brystkassen må ikke være tønneformet, men jevnt avtappene fra manke og ned til brystbenet, slik at skulderbladet blir liggende godt inntil og søylen skulder-overarm-underarm-mellomhånd-pote blir rettst mulig når hunden plasserer frempotene under seg under hurtig bevegelse.

Brystkassen skal være passe dyp og den skal være lang (fig. 5a).

Fig. 5b viser en hund med altfor kort horisontal brystlinje.

Fig. 6a viser korrekt haleføring når en SH er oppmerksom og 6b korrekt haleføring under arbeid og hvile. All annen haleføring er uønsket.

Fig. 7a og 7b viser poter vanligvis ønsket på hund. De fleste hundekjørere i USA og Canada foretrekker en harepote fremfor en kattepote. Standarden spør forøvrig etter en oval pote. En flat og bløt pote er selvfølgelig helt uønsket.

Hundens bakbenstilling skal hverken være for trang eller for vid. Kuhasethet er vanlig, men ikke ønsket. Pelsen er forøvrig uønsket når konturene virker urene på grunn av ujevn og lang pels.

Hals, manke, rygg, lend og kryss se standarden. Når det står i standarden at halsen skal være forholdsvis kort så er dette direkte feil. Halsen skal være forholdsvis lang på stayeren Siberian Husky.

Forfatterens kommentarer 30 år etter:

Generelt sett er jeg enig i det jeg skrev for 30 år siden og jeg er svært skuffet over at mine ønsker om at *'Man får håpe at det ikke går med SH i Norge som i USA...'* er nesten blitt virkelighet da det er veldig få som avler gode løps/arbeids Siberians i Norge i dag. Kan jeg klage? Nei, jeg var en av mange norske kjører/oppdrettere som forlot sporten og da også Siberian Husky for å gjøre helt andre ting tidlig på 90 tallet.

Er jeg optimistisk med hensyn på rasens fremtid? Ja, dersom folk arbeider hardt på tvers av landegrensene med å samarbeide på bruk og avl av hundene, ikke for kun å bevare noe som var, men for å prøve og avle noe som kan ha en kontinuerlig interesse i fremtiden. Kun på det viset kan Siberian Husky overleve i fremtiden som et arbeidshund.

Der er litt generell erfaring angående løpshund kroppsbygning siden jeg skrev artikkelen som jeg ønsker å fremheve. En god hund har aldri en slak overlinje. Ryggen i seg selv skal være kort på grunn av godt tilbakelagte skuldre og lenden må være litt konveks, velutviklet og hard.

Jeg vet ikke om noen gode løps hund som ikke er godt balansert i kroppen og med tilstrekkelig vinkling foran og bak. Dårlig bygde hunder kan imidlertid arbeide relativt bra i lavere hastigheter. Tingen er imidlertid at den godt bygde hund beveger seg mest effektivt i alle hastigheter.

En hund med bred bakbenstilling er alltid sakte fordi den har vanskeligheter med å koordinere bakbena når spannet øker farten.

Jeg var på Crufts hunde utstilling i 2003 og altfor mange av hundene der hadde "hule" bryst selvom de var av gamle løpslinjer. I det tilfellet er skuldrene for fremskutte, de skulle ha vært godt tilbakelagte. Imidlertid hadde ikke de beste hundene på utstillingen dette problemet, men så tilhørte de også meget entusiastiske kjørere/oppdrettere.

I dag ville jeg foretrekke hunder med gode muskler og som er spretne, sterke og lette. Personlig synes jeg at dersom overlinjen er bra så faller alt det andre på plass av seg selv fordi da er skuldrene godt tilbakelagt og vinklet, det gir en relativt kort rygg, den fint buede lenden følges så av et lett fallende kryss som gir bra vinkling bak. Da passer alt i sammen.

Man kan lære mye om en hunds fysiske potensiale ved å se den bevege seg rundt i kennelen. Men du kan ikke se om dette passer sammen med hundens mentale evne inntil du har kjørt med den. Da først ser du om den er en atlet eller ikke.

For stayeren Siberian Husky er bevegelsene noe som må vurderes seriøst. Kortbente Siberians, som typiske "show" hunder, har ofte fine bevegelser når de traver i en utstillingsring. Imidlertid skal en Siberian være i stand til også å benytte seg av utholdenhets gallop og det krever lenger ben. Også i mellom og langdistanse løp trenger hundene lenger ben for å hankes med løssnø forhold, ikke minst i løse oppoverbakker. Alt i alt krever dette en tilstrekkelig rektangulær hund, men ikke en lang hund.